

GAEAR-GAN
FFADWRIAETH AM Y
DDAMWAIN ARSWYBUS

A GYMMERODD LE YN

Mhyllau Bedwellti,

Neu Byllau Newydd Tredegar,

Boreu Dydd Gwener, Mehefin 16eg, 1865,

tyd y taniodd y Damp ac y colodd 26ain eu bywydau.

Enwau y rhai a gollasant eu bywydau:—

Thomas Meredith, Troedrhigwaer, 51 oed, gwraig ag un plentyn. Morgan Jones, Troedrhigwaer, 18 oed. William Allen, Duke Street, 28 oed, gwraig ag un plentyn. John Jones, Georgetown, 35 oed, gwraig a dau o blant. David Beynon, Georgetown, 25 oed, o Benŷcae. David Rees, High Street, 17 oed. Thomas Thomas, Georgetown, 31 oed, gwraig a 4 o blant. Daniel Jones, Penŷcae, priod, 58 oed. Edmund Morgan, Market Street, 12 oed. Thos. Morgan (ei frawd) 15 oed. Thomas Stead, priod, 31 oed. William Stead, 19 oed. Thomas James, Georgetown, 30 oed, gwraig a 4 o blant. David Price, Georgetown, 24 oed. Charles Wedlock, pyllau newydd, 22 oed. Thomas Wedlock, (ei frawd) 13 oed. Richard Jenkins, Cinder Tŷs, 51 oed, gwraig a 4 o blant. Phillip Jenkins, (ei fab) 12 oed. Thomas Williams, Mount Street, 21 oed.

Thomas Richards, Transport Row, 16 oed. George
 Carter, Cisdler Tip, 52 oed, gwraig ag 1 plentyn. Wil-
 liam Carter, (ei fab) 17 oed. David Jones, George
 42 oed, gwraig a 4 o blant. Jones, (ei fab) 12 oed.
 Lewis Lewis, pyllau newydd, gwraig a 5 o blant.
 Edmund Watkins, pyllau newydd.

Cafodd y personau canlynol eu llosgi yn ddrwg.

Francis Thomas, pyllau newydd. John Lewis, pyllau
 newydd. Lewis Williams, Lower Farm.

De'wch gyfeillion mwyn amynedd,
 Traethaf hanes damwain rhyfedd;
 Achos hon y collodd llawer
 Eu bywydau 'ngwaith Tredegar.

Ar yr unfed dydd ar bymtheg
 O Fehefin oedd yr adeg;
 Deunaw cant a phump a thrigain
 Oedd oedran Crist pan bu y ddamwain.

Y Colliers aethant mewn modd gwrol,
 I'r gwaith y boreu fel arferol;
 Heb neb yn meddwl y pryd cynny
 Fod un drwg i'w goddiwedol.

Ar ol iddynt ddolhreu gweithio,
 Y damp eschrystion ddaru danio;
 A'r Colliers oedd mewn cyflwr caled
 Heb le i ymorol am ymwaered.

Tân oedd yn eu hamgylchynu,
 Mwg a sulphur wedi harru;

Pob gobeithion wedi darfod,
A nerthoedd natur yn ymddatod.

Pwy all ddyrnad eu tralledion,
Pan oedd tân yn rhwygo'r eigion,
A'r Colliers oedd mewn gwael sefyllfa
Heb le i ffoi am amddiffynfa.

Pan ymdaenodd y wybodaeth,
Casglodd cannoedd o'r gym'dogaeth,
I ben y pwll yn ewyllysgar,
Er eu bod yn rhy ddiweddar.

Llef y gwragedd oedd yn ddigon
I ddryllio teimlad unrhyw galon ;
A'r plant yn gwaeddu gyda galar,
Collasom ni ein tadau hawddgar.

Rhai am frodyr sydd yn cwyno,
Rhai am blant sy'n dirfawr wyto,
Llawer sydd yn colli dagrau,
Am gyfeillion a pherthynasau.

Y dynion oedd yn ewyllysgar,
Yn codi'r cyrff a'eigion daear ;
'Does neb yn cofio y fath brudd-der,
Ericed o fewn i gwm Tredegar.

Myn'd y boreu'n iach a gwrol,
A'u cario 'n ol yr hwyr yn farwol
Rhybudd etto'i fod yn barod,
Cyn daw anghu i'n cyfarfod.

Binioes dyn sydd gyfnewidiol,
 Heddyw'n fyw—yfory'n farwol,
 Heddyw'n rhodio mewn anrhydedd,
 Yfory yn y bedd yn gorwedd.

Dydd Llun canlynol, gyda galar,
 Eu cyrff a roddwyd yn y ddaear,
 Hyd foreu dydd yr adgyfodiad,
 Nes rhydd yr angel uchel floeddiad.

Du's'n fo'n cymorthwyo'r gweddwon,
 A'r amddiffaid mewn trallodion;
 Rhai hyder ar y wabab adfyd,
 Mae ef yn unol a'i addewid.

Y rhai a gawsant waredigaeth,
 Fo'n clodfari Duw Rhagluniaeth,
 Am iddo gadw eu bywydau,
 Pan oedd y lleill yn ngafael angeu.

Gweddiwn ninnau hwyr a boreu,
 Na chlywom son am fath ddamweiniau,
 A cheisiwn fod yn buredd barod,
 Cyn hydd Mab y Dyn yn dyfod.

DEWI MFDI.

Argraffwyd gan D. J. Thomas, Aterdar.